

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-28 ta' Frar, 2014

Citazzjoni Numru. 299/2011

William Charles Merchant

-vs-

John Bartolo u Bartolo Properties Limited (C-10767)

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ġuramentat prezentat mill-attur William Charles Merchant fl-24 ta' Marzu 2011, li permezz ġie premess:

Illi bis-saħħa ta' kuntratt ta' kera ta' nhar id-9 ta' Diċembru 2010, iffirmit bejn min-naħa 'l waħda l-kumpannija konvenuta Bartolo Properties Limited u min-naħa l-oħra l-attur flimkien ma' ċertu Rafel Sammut, il-kumpannija konvenuta Bartolo Properties Limited ikkonċediet u tat lill-esponenti u lill-imsemmi Rafel Sammut, b'titolu ta' lokazzjoni, illi flimkien u *in solidum* bejniethom, aċċettaw u

ħadu, bl-istess titolu ta' kera, il-fond kummerċjali, illum bl-isem "Velvet", konsistenti f'żewġ sulari imsaqqfa u bitħa għas-servizzi tal-istess fond, ġewwa Triq il-Pijunieri, Buġibba, għal żmien ħmistax (15)-il sena u dana kif jirriżulta aħjar mill-kopja tal-istess kuntratt illi qiegħed jiġi hawn anness u mmarkat bħala "Dokument WCM1";

Illi permezz ta' ittra ta' nhar il-25 ta' Jannar 2011, kopja ta' liema qiegħda tiġi hawn annessa u mmarkata bħala "Dokument WCM2", mibgħuta minn Rafel Sammut lill-kumpannija konvenuta Bartolo Properties Limited, l-imsemmi Rafel Sammut avża lill-istess kumpannija konvenuta illi huwa ma kienx għadu involut fit-tmexxija tal-fond mikri u illi għalhekk skont klawsola sittax (16) tal-kuntratt ta' kera surreferit, it-tmexxija kienet ser tkun minn dakinhar 'il quddiem f'idejn l-esponenti;

Illi b'hekk l-esponenti kellu l-pussess, tgawdija, ġestjoni u amministrazzjoni tal-fond bl-isem "Velvet", konsistenti f'żewġ sulari msaqqfa u bitħa għas-servizzi tal-istess fond, ġewwa Triq il-Pijunieri, Buġibba;

Illi ġewwa l-istess fond l-esponenti kellu wkoll flus kontanti, fliexken tax-xorb u stokk ieħor illi kien juża sabiex jopera n-negozju ta' "*bar*" mill-istess fond;

Illi bejn nhar l-20 ta' Frar, 2011 u l-25 ta' Frar 2011, il-konvenuti jew min minnhom biddlu s-serratura tal-bieb tal-fond bl-isem "Velvet", konsistenti f'żewġ sulari imsaqqfa u bitħa għas-servizzi tal-istess fond, ġewwa Triq il-Pijunieri, Buġibba u għalhekk abbużivament, illegalment, klandestinament u bi vjolenza biddlu ċ-ċavetta u ċaħħdu lill-esponenti milli jidħol u jaċċedi go l-imsemmi fond u mpedew u qiegħdin jimpedixxu lill-esponenti milli jmexxi n-negozju tiegħu u dana apparti l-fatt illi l-konvenuti jew min minnhom approprijaw ruħhom indebitament mill-flus kontanti u l-istokk illi kien jinstab fil-fond imsemmi;

Illi għalhekk il-konvenuti jew minn minnhom spoljaw bil-vjolenza u bil-moħbi lill-esponenti mill-pussess tal-fond imsemmi;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi għalhekk kellha ssir din il-kawża;

Illi dawn il-fatti l-esponenti jafhom personalment;

Għaldaqstant, jgħidu l-konvenuti, prevja kwalsijasi dikjarazzjoni neċessarja u opportuna u għar-raġunijiet premessi, għaliex m'għandhiex dina l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi l-konvenuti jew min minnhom spussessaw u spoljaw b'mod vjolenti u / jew klandestin lill-esponenti mill-pussuss tal-fond mikri lilu ossija l-fond bl-isem "Velvet", konsistenti f'żewġ sulari imsaqqfa u bitfa għas-servizzi tal-istess fond, ġewwa Triq il-Pijunieri, Buġibba u dana billi bidlu s-serratura u ċ-ċwieviet tal-bieb illi jagħti għall-istess fond;

2. Tikkundanna lill-konventu jew min minnhom sabiex fi żmien qasir u perentorju illi jiġi lilhom prefiss minn dina l-Onorabbli Qorti jirreintegraw lill-esponenti fil-pussuss tal-fond in kwistjoni u dana billi jerġgħu jqegħdu kollox fl-istess ta' qabel l-esponenti ma bata l-ispoll u dana billi jagħmlu u jeseġwixxu l-azzjonijiet u x-xogħlijiet kollha neċessarji illi jiġu lilhom ordnati minn dina l-Onorabbli Qorti nkluzi billi jneħħu s-serratura ġdida illi għamlu u kif ukoll billi tordna lill-konvenuti jiżgumbraw u jivvakaw l-fond in kwistjoni;

3. Fin-nuqqas ta' adempiment min-naħa tal-konvenuti jew min minnhom, tawtorizza lill-esponenti sabiex jieħdu dawk il-miżuri kollha u / jew jeseġwixxu dawk ix-xogħlijiet kollha neċessarji sabiex jieħdu lura l-pussuss effettiv tal-fond imsemmi, jekk ikun hemm bżonn taħt is-sorveljanza ta' perit nominat minn dina l-Onorabbli Qorti, kollox a spejjeż tal-konvenuti jew min minnhom, u skont kull direzzjoni jew ordni illi din l-Onorabbli Qorti jidhrilha illi jkun neċessarju jew opportun skont iċ-ċirkostanzi tal-każ;

Bl-ispejjeż inklużi dawk tal-ittra ufficjali u l-mandat ta' inibizzjoni ipprezentat kontestwalment kontra l-konvenuti illi huma minn issa stess ingunti in subizzjoni.

B'riżerva għal kull azzjoni ulterjuri spettanti lill-esponenti kontra l-konvenuti, senjatament iżda mhux limitatament għall-azzjoni għad-danni ikkaġunati mill-aġir illegali u abbużiv tal-konvenuti.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenuti, ppreżentata fl-14 t'April 2011 u maħlufa minn John Bartolo, li permezz tagħha ġie eċċepit:

1. Illi fl-ewwel lok is-sinjur John Bartolo f'ismu et proprio mhuwiex il-leġittimu kontradittur f'din il-kawża *stante* illi l-kuntratt ta' lokazzjoni datat id-disa' (9) ta' Diċembru 2010, mertu ta' din il-kawża ġie ffirmat mis-sinjur John Bartolo a nom u in rappreżentanza tas-soċjeta' Bartolo Properties Limited;

2. Illi t-talbiet tal-attur huma nfondati fil-fatt u fid-dritt *stante* illi permezz tal-ksur tal-patt kommissorju espress misjub fil-klawżola numru sitta (6) tal-kuntratt ta' kera bejn Bartolo Properties Limited min-naħa u min-naħa l-oħra William Charles Merchant u Rafel Sammut datat 9 ta' Diċembru 2010 dan il-kuntratt bejn il-partijiet ġie maħlul *ipso jure* żmien qabel is-serratura ġiet imbidla kif ser jiġi ampjament ipprovat fil-mori tal-kawża;

3. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, klawwola 6 tal-kuntratt ta' lokazzjoni fuq imsemmi tistipola illi:

“F'każ li l-inkwilin jonqos milli jhallas skadenza waħda ta' kera, jew inkella jikser xi obbligazzjoni oħra ta' dan il-ftehim u jibqa' hekk moruż sa żmien sebat (7) ijiem minn meta jiġi avżat b'dan in-nuqqas permezz ta' ittra registrata jew ufficjali jew affissjoni, din il-lokazzjoni tiġi tterminata awtomatikament mingħajr ebda bżonn ta' xi formalita' oħra.”

4. Illi fil-21 ta' Frar 2011 is-soċjeta' konvenuta baġtet ittra registrata (hawn annessa u mmarkata Dok A) lill-attur fejn intalab il-ħlas ta' arretrati fiż-żmien 7 ijiem skont il-kuntratt tal-kera;

Kopja Informali ta' Sentenza

5. Illi minkejja l-ittra registrata l-attur baqa' nadempjenti mill-ħlas;

6. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, il-klawsola 6 tal-kuntratt ta' kera tistipula biċ-ċar illi:

“Fl-eventwalita' li l-inkwilin ma jirregolarizzax ruħu fi żmien seba' (7) ġranet minn meta jiġi avżat kif hawn fuq imsemmi, is-sid ikollu d-dritt li jieħu l-pussess fiżiku tal-fond flimkien mal-merkanzija kollha li tkun go fiha.”

7. Illi minkejja l-inadempjenza l-kuntratt ta' lokazzjoni ġie awtomatikament itterminat *ai termini* tal-patt *espresso* fil-kuntratt, kif ukoll *ai termini* tal-artikoli 1569(1) u 1067 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

8. Illi fl-24 ta' Frar 2011 l-attur ikkonsenja ċ-ċwieviet tal-fond mikri mertu tal-kuntratt tal-kera lil sid il-kera ossia lissinjur Bartolo fil-kapaċita' rappreżentattiva tiegħu;

9. Illi l-kuntratt tal-kera ġie maħlul fl-aħħar ta' Frar 2011 *ai termini* tal-klawsola 6 tal-istress kuntratt;

10. Illi s-Sinjur Bartolo biddel is-serratura tal-fond in kwistjoni fit-tmintax (18) ta' Marzu tas-sena 2011;

11. Illi l-konvenut ma kkommetta l-ebda spoll fil-konfront tal-attur u għalhekk it-talbiet tal-attur huma ampjament infondati kemm fil-fatt u kemm fid-dritt u għalhekk għandhom jiġu kompletament miċħuda;

12. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

Rat il-kontro-talba ta' John Bartolo a nom u in rappreżentanza ta' Bartolo Properties Limited (C10767) li biha ġie premiss:

Illi bis-saħħa ta' kuntratt ta' kera datat 9 ta' Diċembru 2010 iffirmit bejn is-soċjeta' konvenuta rikonvenzjonata Bartolo Properties Limited min-naħa u l-attur rikonvenzjonat William Charles Merchant u ċertu Rafel Sammut min-naħa l-oħra, Bartolo Properties Limited ikkonċediet b'titolu ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

lokazzjoni lill-partijiet l-oħra, li flimkien u in solidum bejniethom, aċċettaw u ħadu bl-istess titolu ta' kera, il-fond kummerċjali, illum bl-isem 'Velvet', f'żewġ sulari imsaqqfa u bitħa għas-servizzi tal-istess fond, ġewwa Triq il-Pijunieri, Buġibba, għal żmien ħmistax-il (15) sena;

Illi kif jirriżulta minn klawnsola tlieta (3) tal-istess kuntratt l-ewwel sena kienet *di fermo*;

Illi l-kera kienet ta' ħamsa u tletin Ewro kuljum (€35), ħdud u festi nkluži, li ma tinkludix il-VAT, u dana b'effett mill-10 ta' Diċembru 2010 u dekorribbli mill-istess ġurnata. Il-kera ta' Ewro 35 kuljum kif stipulat kien għall-ewwel ħames (5) snin, wara liema, l-kera kellha żżid;

Il-kera kellha titfallas kull xahar bil-quddiem;

Illi *ai termini* tal-klawsola sitta (6) tal-kuntratt ta' kera, kien hemm patt espressa bejn il-partijiet li jipprovdi għal terminazzjoni awtomatika tal-kuntratt tal-kera. Fil-fatt din il-klawsola tistipola illi:

“F’każ li l-inkwilin jonqos milli jhallas skadenza waħda ta’ kera, jew inkella jkser xi obbligazzjoni oħra ta’ dan il-ftehim u jibqa’ hekk moruż sa żmien seba’ (7) ijiem minn meta jiġi avżat b’dan in-nuqqas permezz ta’ ittra registrata jew ufficjali jew affissjoni, din il-lokazzjoni tiġi tterminata awtomatikament mingħajr ebda bżonn ta’ xi formalita’ oħra ... Pero’ kemm-il darba l-inkwilin jirregolarizza ruħu fi żmien hawn stipulat allura l-kirja tibqa’ viġenti u valida skont it-terminu hawn konvenuti. Pero’ kemm-il darba l-inkwilin jonqos milli jirregolarizza ruħu skont kif hawn miftiehem u konvenut u oltre dan jibqa’ fil-pussess tal-fond u ma jċediex iċ-ċwieviet tal-fond bil-pussess battat allura din il-lokazzjoni tkun ipso jure terminata għall kull fini u effett tal-liġi u l-inkwilin jkun qed jippossedi l-fond mingħajr titolu u illegalment.”

Illi permezz ta' ittra ta' nhar il-25 ta' Jannar 2011, mibgħuta minn Rafel Sammut lil sid il-kera, hawn avża lill-istess sid tal-kera illi huwa ma kienx għadu nvolut fit-tmexxija tal-fond mikri u illi għalhekk skont klawnsola 16 tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

kuntratt ta' kera, it-tmexxija kienet ser tkun minn dakinhar 'il quddiem f'idejn uniku tal-attur rikonvenzjonat;

Illi l-attur rikonvenzjonat baqa' inadempjenti għal hlas tal-kera għax-xahar 10 ta' Frar 2011 sal-10 ta' Marzu 2011;

Illi fil-21 ta' Frar 2011 inbagħtet ittra reġistrata lill-inkwilin *ai termini* tal-klawsola 6 tal-kuntratt ta' kera sabiex jirregola ruħu u jhallas l-arretrati ta' kera fi żmien sebat (7) ijiem inkella l-kuntratt jiġi xolt *ipso jure*;

Illi fl-24 ta' Frar 2011, l-attur rikonvenut flimkien ma' Rafel Sammut assenjaw iċ-ċwieviet tal-fond mikri lil sid il-kera;

Illi *ai termini* tal-patt *espresso* bejn il-partijiet fi klawsola 6 tal-kuntratt ta' kera, l-istess kuntratt ġie awtomatikament maħlul, sebat ijiem wara l-avviż ta' ittra reġistrata, mingħajr il-possibbiltà ulterjuri li jingħata żmien ulterjuri sabiex l-inkwilin ikun jista' jirregola ruħu;

Illi minkejja interpellat permezz ta' ittra uffiċjali (hawn anness u mmarkat Dok B) sabiex iħallas l-arretrati tal-kera ammontanti għal elfejn u mija u seba' u għoxrin Ewro u sbatax-il Ewro ċenteżmi (€2,127.15), l-inkwilin baqa' inadempjenti;

Illi l-attur rikonvenzjonat huwa debitur a favur is-soċjeta' konvenuta rikonvenzjonata għal kera arretrati;

Illi l-attur rikonvenzjonat huwa debitu a favur s-soċjeta' konvenut rikonvenzjonata wkoll għal arretrati ta' l-ispejjeż ta' dawl, ilma u elettriku tal-fond in kwistjoni, liema spejjeż ġew akkumulati *durante* l-perjodu tal-kera u liema spejjeż huma a karigu tal-inkwilin *ai termini* tal-klawsola 10 tal-kuntratt ta' kera u liema spejjeż għad għandhom jiġu likwidati;

Illi minkejja li l-kuntratt ta' lokazzjoni ġie maħlul kif fuq stipulat, l-attur rikonvenzjonat intavola mandat ta' inibizzjoni numru 414/2011 (Dok C) kontra s-soċjeta' konvenuta rikonvenzjonata liema mandat ikkawża danni

Kopja Informali ta' Sentenza

lis-soċjeta' konvenuta rikonvenzjonali kif se jiġi ppruvat fil-mori tal-kawża.

Għaldaqstant is-soċjeta' konvenuta rikonvenzjonata bir-rispett titlob lil dina l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara li l-kuntratt ta' kera ffirmat bejn Bartolo Properties Limited min-naħa u William Charles Merchant u Rafel Sammut min-naħa l-oħra fid-9 ta' Dicembru 2010 maħlul;

2. Tiddikjara li William Charles Merchant huwa debitur għas-somma ta' €2,127.15 għal fias t'arretrati ta' kera a favur Bartolo Properties Limited;

3. Tordna lil William Charles Merchant iħallas is-somma ta' €2,127.15 lil Bartolo Properties Limited;

4. Tiddikjara li William Charles Merchant huwa debitur a favur Bartolo Properties Limited għas-somma, mhux likwidata, rappreżentanti ta' garanziji u arretrati ta' spejjeż ta' dawl, ilma u elettriku kif ikontemplat fil-kuntratt ta' lokazzjoni bejn il-partijiet;

5. Tillikwida, anke permezz ta' perit nominandi, l-imsemmija spejjeż ta' garanziji u arretrati ta' spejjeż ta' dawl, ilma u elettriku kif ikontemplat fil-kuntratt ta' lokazzjoni bejn il-partijiet;

6. Tordna lil William Charles Merchant iħallas lil Bartolo Properties Limited is-somma hekk likwidata;

7. Tiddikjara li l-aġir tempestiva ta' William Charles Merchant, inkluż imma mhux limitat għal f'ruġ ta' mandat ta' inibizzjoni fuq il-fond Velvet, fi Triq il-Pijunieri, Buġibba kkawża danni lil Bartolo Properties Limited *stante* illi l-kuntratt ta' kera bejn il-partijiet kien diġa xolt *ai termini* tal-artikolu 1569 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

8. Tillikwida d-danni surreferiti, anke permezz ta' perit nominandi;

9. Tordna l-ħlas tad-danni hekk likwidati minn William Charles Merchant a favur Bartolo Properties Limited;

Bl-ispejjeż, inklużi tal-ittra uffiċjali datata 23 ta' Frar 2011, l-ittra reġistrata datata 21 ta' Frar 2011, ir-risposta għal mandat ta' inibizzjoni numru 414/2011 u tan-nota responsiva fl-atti tal-ittra uffiċjali 978/2011 ppreżentati mill-attur rikonvenzjonat, li huwa minn issa ngunt għas-subizzjoni.

B'riserva għal kull azzjoni ulterjuri spettanti lill-esponenti kontra l-attur rikonvenzjonat.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-attur rikonvenzjonat William Charles Merchant, ippreżentata fl-4 ta' Mejju 2011, fejn in risposta għall-kontro-talba tal-kumpanija konvenuta Bartolo Properties Limited ġie eċċepit illi:

Preliminarjament, in-nullita' tal-kontro-talba ppreżentata mill-kumpanija konvenuta *ai termini* tal-artikolu 789 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta) peress illi ma hijjex konformi ma' dak illi jiddisponu l-artikoli 398 u 156 (1) (d) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta u għal raġunijiet oħra relatati mal-preżentata tal-istess kif ser jiġi spjegat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

Preliminarjament ukoll u mingħajr preġudizzju għall-premess, il-kontro-talba ntenantata mill-kumpanija konvenuta għandha tiġi miċħuda wkoll peress illi t-talbiet rikonvenzjonali mhumiex konnessi mat-talbiet tal-kumpanija attriċi kif jeħtieġ l-artikolu 396 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

Preliminarjament ukoll u mingħajr preġudizzju għas-suespost, il-kontro-talba ntenantata mill-kumpanija konvenuta hija legalment improponibbli u ġuridikament insostenibbli peress illi skont il-liġi, f'kawża ta' spoll dina l-Onorabbli Qorti għandha teżamina biss il-fatt tal-pussess jew tad-detenzjoni, u l-fatt tal-ispoll, u kif ukoll illi l-konvenut f'kawża ta' spoll ma jista' jagħti ebda eċċezzjoni li mhix dilatorja, qabel ma jkun raġa' qiegħed il-ħaġa fl-

istat ewlieni u reġa' qiegħed għal kollox fil-istat ta' qabel il-parti li tkun batiet l-ispoll;

Preliminarjament ukoll u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjoni l-oħra suesposti, l-inkompetenza ta' dina l-Onorabbli Qorti li tiddeċiedi dwar it-talba rikonvenzjonali tal-kumpanija konvenuta in kwantu t-talbiet tal-kumpanija konvenuta jikkonċernaw il-kirja tal-fond in kwistjoni;

Fil-mertu u dejjem mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet preliminari, it-talbiet tal-kumpanija konvenuta kontenuti fil-kontro-talba ntentata minnha huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u dana peress illi mhuwiex minnu illi l-kuntratt ta' kera msemmi fil-kontro-talba ġie mañlul. Dak illi ġara fil-verita' huwa illi l-kumpanija konvenuta, tramite r-rappreżentant tagħha l-konvenut l-ieñor, bil-vjolenza u bil-moñbi biddlet is-serratura tal-fond mikri lill-esponenti u b'hekk ġie kommess spoll għad-dannu tal-istess. Il-konvenuti l-ewwel ħadu l-liġi b'idejhom u issa qegħdin jitolbu l-protezzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti għall-aġir illegali tagħhom;

Fil-mertu wkoll, it-talbiet tal-kumpanija konvenuta kontenuti fil-kontro-talba intentata minnha huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u dana peress illi mhuwiex minnu l-esponenti huwa b'xi mod debitur tal-kumpanija konvenuta u dan kif ser jirriżulta ampjament waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

Fil-mertu wkoll, it-talbiet tal-kumpanija konvenuta kontenuti fil-kontro-talba ntentata minnha, b'mod partikolari t-talbiet għad-danni, mhux biss huma irritwali u nulli iżda wkoll huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u dana peress illi l-esponenti ma kkawża ebda dannu lill-kumpanija konvenuta; l-esponenti ma huwa ħati tal-ebda Danni hekk allegati; ta' min jirriveva illi minkejja illi r-rikors għal ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni bin-numru 414/2011/AL intlaqa' provviżorjament, il-kumpanija konvenuta – bi ksur tal-istess – xorta wañda ippermettiet lil terzi joperaw il-fond mikri lill-esponenti. Finalment ir-rikors għal ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni ġie miċħud;

Inoltre u mingħajr preġudizzju għas-suespost, fi kwalunkwe każ, l-esponenti eżercita dritt skont il-liġi fil-qies li jmiss sabiex jikkawtela u jqiegħed fis-sigur pretensjoni illi għandu u ma jistax jiġi tenut responsabbli għad-danni allegati għaliex *qui suo lure utilur, non videtur damnum facere*. L-esponenti qatt ma aġixxa b'mala fede jew b'negligenza, u għalhekk ma jistax jiġi tenut responsabbli għad-danni allegatament sofferti mill-kumpanniji konvenuta;

Salv risposta ulterjuri jekk ikun il-każ;

Bl-ispejjeż inklużi dawk tar-rikors għal ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni bin-numru 414/2011/AL u bl-ingunzjoni tar-rappreżentanti, azzjonisti u diretturi tal-kumpannija konvenuta in subizzjoni.

Rat l-affidavits;

Semgħet il-provi;

Rat il-verbal tas-seduta tat-2 ta' Diċembru 2013 fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza dwar it-talbiet tal-attur wara li l-kawża giet trattata mid-difensuri rispettivi tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi kif jidher ċar mir-rikors promotur din hija kawża ta' spoll. L-attur qed jitlob li jiġi rintegrat fil-pussess ta' fond li huwa jikri mingħand l-istess konvenut u li skont l-istess attur spoljawh mill-pussess. Kif hu magħruf huma tlieta l-elementi rikjesti biex azzjoni ta' spoll tirnexxi, u ċjoe':

1. il-pussess – ***possedisse***;
2. l-azzjoni spoljattiva li tkun saret bil-moħbi jew kontra l-volonta' tal-attur – ***spoliatum fuisse***; u
3. li l-azzjoni issir fi żmien xahrejn minn meta jkun seħħ l-ispoll – ***infra bimestre deduxisse***.

Illi l-konvenuti qed jikkontestaw li huma kkommettew spoll u jargumentaw li l-kuntratt bejn il-partijiet intemm *ipso jure* billi l-attur ma kienx qed iħallas kera. Jeċċepixxu wkoll li kien l-istess attur illi kkonsenjalthom iċ-ċwieviet għax qallhom illi ma kienx f'poizzjoni li jħallas il-kera.

Illi fil-fehma tal-Qorti għalhekk il-kwistjoni prinċipali f'din il-kawża hija jekk l-attur ikkonsenjax iċ-ċwieviet tal-fond volontarjament lill-konvenuti jew le, għaliex ma hemmx dubju illi l-azzjoni saret *entro* x-xahrejn minn meta nbidlet is-serratura tal-fond, u anke għaliex ma jirriżulta ċar li l-konvenuti għamlu dan. Il-Qorti naturalment ma tistax f'dan l-istadju tiddeċiedi dwar il-kweżit petitorju illi f'dan il-każ indubbjament jeżisti, u dan tagħmlu aktar tard meta tiddeċiedi l-kontro-talba, għaliex quddiemha għandha biss il-kwistjoni possessorja. **L-argument tal-konvenuti illi l-kuntratt ġie terminat ipso jure ma jreġix – dan ma jintitolaħhomx jaqbd u jbiddu s-serratura u f'każ li l-attur jibqa' fil-post mingħajr dritt li jagħmel dan kellhom jirrikorru għall-proċeduri legali u mhux jieħdu l-liġi b'idejhom.**

Illi fil-kawża deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Mejju 1956 fl-ismijiet “**Vincenzina Cassar et vs Annetto Xuereb Montebello**” ingħad illi:

“Il-ġurisprudenza tat-Tribunali tagħna dejjem kienet kostanti fl-interpretazzjoni ta' dawn il-liġijiet fis-sens li l-azzjoni ta' spoll hija 'di ordine pubblico', unikament u esklussivament intiża biex timpedixxi li wieħed jagħmel ġustizzja b'idejh mingħajr l-intervent tat-tribunal ċivili u tipprevjeni l-konsegwenzi deplorevoli ta' aġir simili. Għalhekk il-liġi tivvjeta l-allegazzjoni ta' kwalsiasi eċċezzjoni li ma tkunx dilatorja kontra r-reintegrazzjoni u tiċċirkoskrivi l-eżami tal-Qorti għall fatt biss tal-pussess u tal-ispoll denunzjat. Ir-reintegrazzjoni għandha dejjem tiġi ordnata mill-Qorti, kwantunkwe l-pussess jista jkun vizjat u min jikkommetti l-ispoll ikun il-veru proprjetarju tal-ħaġa li minnha l-possessur tagħha jkun ġie spoljat.”

Illi f'din is-sentenza l-Qorti ċċitat sentenza riportata fil-**Volum XXXIII-ii-83** illi irriteniet: “*che la reintegrazione*

Kopja Informali ta' Sentenza

dovra' essere dalla Corte ordinate, comunque viziato possa essere il possesso dell' attore, comunque il citato possa essere il vero proprietario della cosa di cui l' attore avesse sofferto lo spoglio; sicche' l' indagine intorno alla legittimita' del possesso, da farsi in altra sede, tornerebbe oziosa in questo giudizio”.

Illi fis-sentenza “**Delia vs Schembri**” (deciża mill-Prim' Awla fl-4 ta' Frar 1958) ġie ritenut illi:

“L-azzjoni ta' spoll isservi biex tipproteġi l-pussess, ikun x'ikun ... li jiġi vjolentement jew okkultament meħud mingħand il-pussessur jew detentur u ġie deciż kemm-il darba li tapplika wkoll għat-tutela tal-kważi pussess tad-drittijiet legali u hija inerenti għall fatt ta' min b'awtorita' privata ... jagħmel għad-dannu ta' terza persuna att li għalkemm jista' jkollu dritt għalih ma jistgħax jeżercitah mingħajr intervent tal-Qorti.”

Illi fi kliem **Pacifici Mazzoni** spoll vjolent huwa “*qualunque atto arbitrario che per forza privata si compia contro la volontarieta' dello spogliato*”. (Vol III Sez. 52).

Illi kif ukoll intqal fil-kawża “**Margherita Fenech vs Pawla Zammit**” deciża fit-12 ta' April 1958 fejn ingħad illi:

“L-actio spolii hija radikata pjuttost fuq l-esiġenzi ta' utilita' soċjali milli fuq il-prinċipju assolut ta' ġustizzja hija eminentement intiża l-protezzjoni ta' kwalunkwe pussess u jiġi impedut liċ-ċittadin privat li jieħu l-liġi f'idejh; b'mod li l-fini tagħha huwa dak li jiġi restawrat l-istat tal-pussess li jkun ġie skonvolt jew turbat.”

Illi kif ukoll:

“Kif kellha okkażjoni tesprimi ruħha l-Onorabbli Qorti tal-Appell, l-indaġini li trid issir hija waħda limitatissima, rigoruża u skarna u ma tinsab f'ebda legislazzjoni oħra u komplet tgħid illi għalhekk indaġinijiet ibbażati fuq x'jgħidu u ma jgħidux ġuristi u awturi Franciżi u Taljani huwa għal kollox irrilevanti u inapplikabbli fil-kuntest tal-ordinament

ġuridiku tagħna.” (deċiża mill-Appell Ċivili, fl-ismijiet “**Cardona vs Tabone**”, fid-9 ta' Marzu 1992).

Illi l-partijiet fir-rigward tal-konsenja taċ-ċwieviet joffru verżjonijiet kontrastanti; l-attur jinsisti li huwa qatt ma kkonsenja ċ-ċwieviet iżda l-konvenut jgħid li huwa għamel dan. Il-Qorti wara li semgħet il-partijiet jixhdu ma tantx għandha dubju li l-verżjoni tal-attur hija aktar kredibbli, u dan minkejja li l-konvenut iqis li kellu dritt li jerga' jieħu pussess għaliex l-attur ma kienx qed iħallas kera. Dan ma hux atteġġjament li l-Qorti tista' taċċetta u għalhekk il-vertenza għandha tieħu l-kors legali tagħha billi l-attur jiġi ripristinat fil-pussess u mbagħad tibda l-kawża tal-konvenut. Il-Qorti tinnotta li filwaqt li l-attur esebixxa ċ-ċwieviet tal-fond, il-konvenut naqas li jagħmel dan; kieku kellu kopja konsenjata mill-konvenut xejn ma kien iżommu milli jagħmel dan.

Illi fir-rigward, it-terminu tax-xahrejn jirriżulta li t-termini ndikati mill-attur fir-rikors tiegħu huma korretta u allura l-kawża saret *entro* x-xahrejn imsemmija, anke jekk ma gietx intavolata eċċezzjoni fir-rigward.

Illi dan qed jingħad fid-dawl tal-ġurisprudenza, fis-sentenza fl-ismijiet “**Georgina Borg vs Errol Cassar et**” (deċiża fil-21 t'Ottubru 2002) u ċitata fis-sentenza msemmija mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (Onor. Imħallef Philip Sciberras) dwar it-terminu ta' xahrejn f'azzjoni ta' spoll fejn ingħad illi:

“Huwa veru li dan il-punt ma ġiex formalment eċċepit, kif normalment u ġuridikament wieħed kien jistenna in baži għal dak provdut fl-Artikolu 728 tal-Kap 12.

B'danakollu t-terminu ta' xahrejn li fih l-attur irid jiddeduċi l-pretensjoni tiegħu huwa element essenzjali ta' din l-azzjoni li jeħtieġ li jiġi konkludentement pruvat mill-attur. Prova li trid issir f'kull każ ta' din ix-xorta imma li ssir sine qua non meta l-parti konvenuta teċċepixxi bħal dan il-każ il-preskrizzjoni tagħha bid-dekors tal-perjodu estinttiv ta' xahrejn.”

Kopja Informali ta' Sentenza

DEĊIŻJONI

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddeċiedi t-talbiet attriċi billi tilqa' l-istess talbiet fl-intier tagħhom. Il-Qorti tipprefiggi terminu ta' xahar għall-fini tat-tieni u tat-tielet talba, u tinnomina lill-A.I.C. Mario Cassar biex għal kull buon fini jissorvelja x-xogħol neċessarju.

L-ispejjeż ta' din l-azzjoni jkunu a kariku tal-konvenuti.

Moqrija.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----